

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
(Мінекономіки)

вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044)200-47-53, факс (044)253-63-71
E-mail: meconomy@me.gov.ua, http://www.me.gov.ua, код ЄДРПОУ 37508596

На № _____ від _____

Комітет Верховної Ради України
з питань національної безпеки,
оборони та розвідки

*Щодо законопроекту
реєстр. № 11195*

Мінекономіки відповідно до резолюції Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економіки України від 09.05.2024 № 14616/1/1-24 разом з Фондом державного майна України розглянуло лист Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки від 03.05.2024 № 04-22/3-2024/98788 щодо надання пропозицій та зауважень до проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо механізму захисту права власності третіх осіб” (реєстр. № 11195 від 22.04.2024) (далі – проект Закону) та повідомляє.

За результатами розгляду проекту Закону Фонд державного майна України (далі – Фонд) зазначив такі пропозиції та зауваження.

Згідно з пояснювальною запискою основним завданням проекту Закону є встановлення правового механізму відновлення прав третіх осіб у разі їх порушення при розгляді справ про застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України “Про санкції”.

Проект Закону, серед іншого, пропонує доповнити Закон України “Про санкції” новою статтею 5² “Особливості застосування санкції стягнення в дохід держави у вигляді пакетів акцій (часток) або інших цінних паперів, що опосередковано належать особам, щодо яких застосовано санкції”, частина друга якої уповноважує Фонд у порядку, встановленому законодавством про депозитарну систему України, здійснювати необхідні дії для відкриття рахунків умовного зберігання (ескроу) в цінних паперах та/або рахунків умовного

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Підписувач **Соболев Олексій Дмитрович**

Сертифікат 6FA97849F1B2570D04000000C79A0000D6EF0100

Дійсний з 13.06.2023 15:57:00 по 13.06.2025 15:57:00

Мінекономіки

4103-01/38045-01 від 24.05.2024 10:23

зберігання (ескроу) часток товариства та зарахування на такі рахунки прав на цінні папери та/ або часток у кількості, що відповідає визначеному розміру (%) участі в пакеті, що стягується в дохід держави, осіб, щодо яких санкції не застосовано, а також забезпечувати доведення до таких осіб інформації про необхідність здійснення такими особами дій для оформлення ними набуття права власності на цінні папери та/ або частки, які були зараховані на відповідні рахунки (ескроу).

Крім цього, запропонована редакція цієї статті у частині третій встановлює, що цінні папери та/ або частки, від права власності на які відмовились особи, щодо яких санкції не застосовано, повертаються Фонду установою, в якій був відкритий рахунок ескроу, як актив, який переходить у власність держави.

Водночас слід зауважити, що Законом України від 22.04.2024 № 3587-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення корпоративного управління” було внесено зміни, зокрема, до Закону України “Про санкції” та доповнено частину третю статті 5¹ цього Закону положеннями, згідно з якими Кабінет Міністрів України може прийняти рішення про визначення суб’єктом управління активом іншого органу державної влади суб’єкта господарювання державного сектору економіки.

З огляду на зазначене, Фонд вважає за доцільне у проекті Закону передбачити, що повноваження з відкриття рахунків умовного зберігання (ескроу) в цінних паперах та/ або рахунків умовного зберігання (ескроу) часток товариства та зарахування на такі рахунки прав на цінні папери та/ або часток здійснює Фонд або інший орган державної влади, суб’єкт господарювання державного сектору економіки, визначений рішенням Кабінету Міністрів України відповідно до частини третьої статті 5¹ Закону України “Про санкції”.

Крім того, проектом Закону пропонується внести зміни до Закону України “Про санкції”, зокрема доповнити статтею 5², в якій пунктом третім передбачається: “Якщо протягом 5 років від дня зарахування прав на цінні папери та/ або часток на рахунки ескроу непідсанкційні особи не здійснили дій для оформлення набуття права власності на цінні папери та/ або частки, вважається, що такі непідсанкційні особи відмовились від права власності на такі цінні папери та/ або частки. Цінні папери та/ або частки, від права власності на які зазначені особи відмовились, повертаються Фонду державного майна України установою, в якій був відкритий рахунок ескроу, як актив, який переходить у власність держави”.

На думку Фонду, обмеження терміну до 5 років для непідсанкційних осіб щодо їх права на звернення до установ, в яких будуть відкриті рахунки умовного зберігання (ескроу) в цінних паперах та/або рахунки умовного зберігання (ескроу) часток товариства, щодо здійснення переказу прав на цінні папери та/або часток, із зазначених рахунків ескроу на власні рахунки, може призвести до протиправної безповоротної втрати такими особами права власності на цінні папери та/або частки, які їм належать.

Оскільки такі особи на сьогодні можуть перебувати на тимчасово окупованих територіях і відповідно будуть позбавлені права на звернення щодо повернення стягнутих у дохід держави цінних паперів та/або часток, які їм належать.

Враховуючи вищевикладене, Фонд пропонує в пункт третій проекту Закону, яким вносяться зміни до Закону України “Про санкції”, зокрема у статтю 5², внести такі зміни: слова та цифру “...протягом 5 років від дня зарахування прав на цінні папери та/або часток на рахунки ескроу...” замінити словами та цифрою “...протягом 5 років після закінчення військового стану, в разі зарахування прав на цінні папери та/або часток на рахунки ескроу...”.

Також звертаємо увагу, що відповідно до пункту 6 пояснювальної записки прийняття цього проекту Закону не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України.

У той же час, за депозитарне супроводження операцій із цінними паперами, у тому числі відкриття рахунків умовного зберігання (ескроу) та зарахування на них цінних паперів та/або часток товариства, справляється комісія на підставі тарифів, встановлених депозитарними установами.

Поряд з вищевикладеним, Мінекономіки звертає увагу на таке.

Відповідно до статті 1 Закону України “Про санкції” з метою захисту національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидії терористичній діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави до юридичних та фізичних осіб можуть застосовуватися спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (далі - санкції).

Пунктом 1 частини першої статті 4 Закону України “Про санкції” визначається, що до юридичних та фізичних осіб може бути застосована санкція блокування активів - тимчасове позбавлення права користуватися та

розпоряджатися активами, що належать фізичній або юридичній особі, а також активами, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними (далі – блокування активів).

Пункт 1¹ частини першої статті 4 Закону України “Про санкції” визначає такий вид санкцій як стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними (далі – стягнення активів).

При цьому, керуючись нормами частини першої статті 5 Закону України “Про санкції” санкція виду стягнення активів може бути застосована судом до фізичних та юридичних осіб виключно у разі застосування до них санкції блокування активів.

Проектом Закону пропонується доповнити Закон України “Про санкції” новою статтею 5², якою встановлено, що центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, в Заяві серед інших зазначає вимоги про стягнення в дохід держави 100% пакету акцій (часток) або інших цінних паперів, що прямо (безпосередньо) належить юридичній особі в структурі власності якої є особа, до якої застосовано санкцію у виді блокування активів.

Таким чином, проектом Закону передбачається можливість застосування судом санкції стягнення активів щодо активів осіб, до яких санкція виду блокування активів не застосована.

Відповідно до частин четвертої та п'ятої статті 41 Конституції України ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним.

Примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості. Примусове відчуження таких об'єктів з наступним повним відшкодуванням їх вартості допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану.

Таким чином, норми проекту Закону необхідно доопрацювати з урахуванням вимог Конституції України.

Крім того, в запропонованій проектом Закону новій статті 5² до Закону України “Про санкції” встановлено, що у разі якщо визначений розмір (%) участі в пакеті, що стягується в дохід держави, підсанкційної особи становить менше ніж 25 відсотків, рішення про звернення стягнення на 100% акцій (часток) або інших цінних паперів що прямо (безпосередньо) належить юридичній особі в структурі власності якої є особа, до якої застосовано санкцію у виді блокування активів, приймається у порядку, встановленому Кабінету Міністрів України.

При цьому, з метою юридичної визначеності під час застосування запропонованої норми проекту Закону вважаємо за доцільне доповнити його критеріями, якими повинен керуватися Кабінет Міністрів України при визначенні порядку прийняття рішення про звернення на стягнення цих активів.

Додатково інформуємо, що пропозиції та зауваження Міністерства юстиції України до проекту розпорядження будуть надані після їх надходження до Мінекономіки.

Ураховуючи викладене, проект Закону підтримується з урахуванням висловлених зауважень.

Додаток: на 4 арк. в 1 прим.

Заступник Міністра економіки України
з питань цифрового розвитку,
цифрових трансформацій і цифровізації

Олексій СОБОЛЕВ